

Leerproblemen effectief remediëren

Hoe écht vooruitgang boeken

Nadia Gielen

2 oktober 2026

Criteria effectieve leerhulp

Hulp die helpt

Taak
gericht

Gericht op lezen-spellen-rekenen
+ deelvaardigheden
+ toepassing dagelijks leven

Niet verwijzen naar 'dwaalwegen'...

Dwaalwegen

Basisfunctietrainingen

- Psychomotorisch – auditief – visueel

Speculatieve theorieën

- Davis, Tomatis, Hendrickx, ...

Medicatie of lichaamstherapieën

- Antihistaminica, dieet, vitamines, omega 3, ...

Alternatieve geneeswijzen

Geen bewijs van werkzaamheid

Laat geen kostbare tijd en middelen verloren gaan

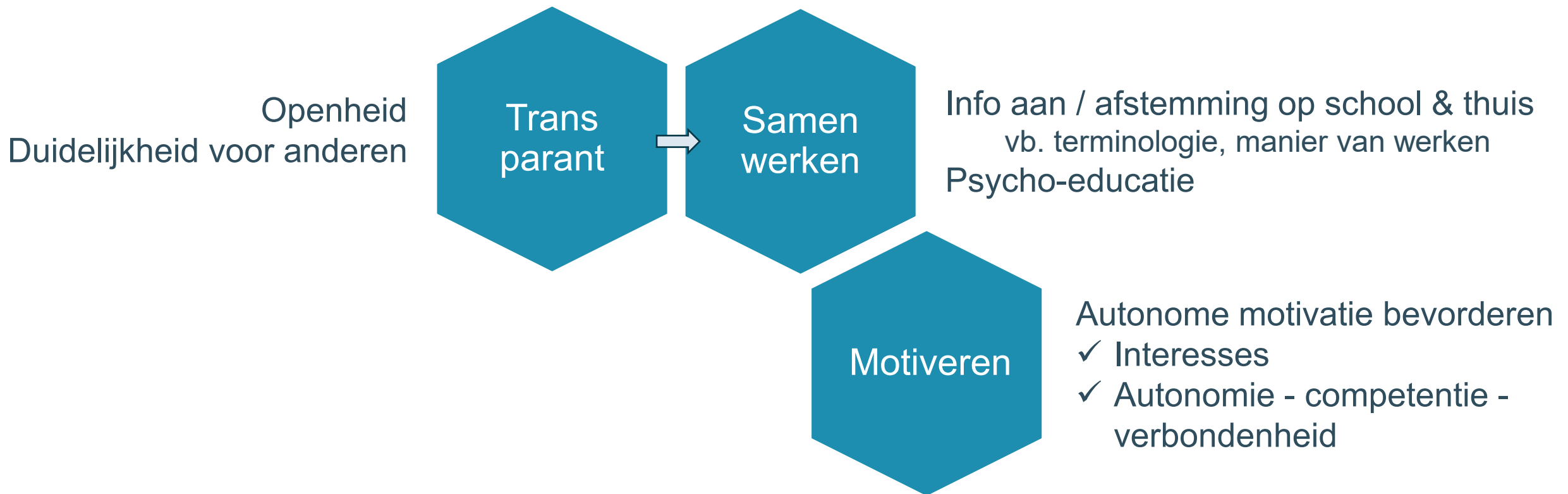
Duidelijke & uitdagende doelen
afgestemd op *dit* kind

Gericht op specifieke aspecten,
afgestemd op *dit* kind
Gebruik makend van (materiaal uit)
verschillende methodes

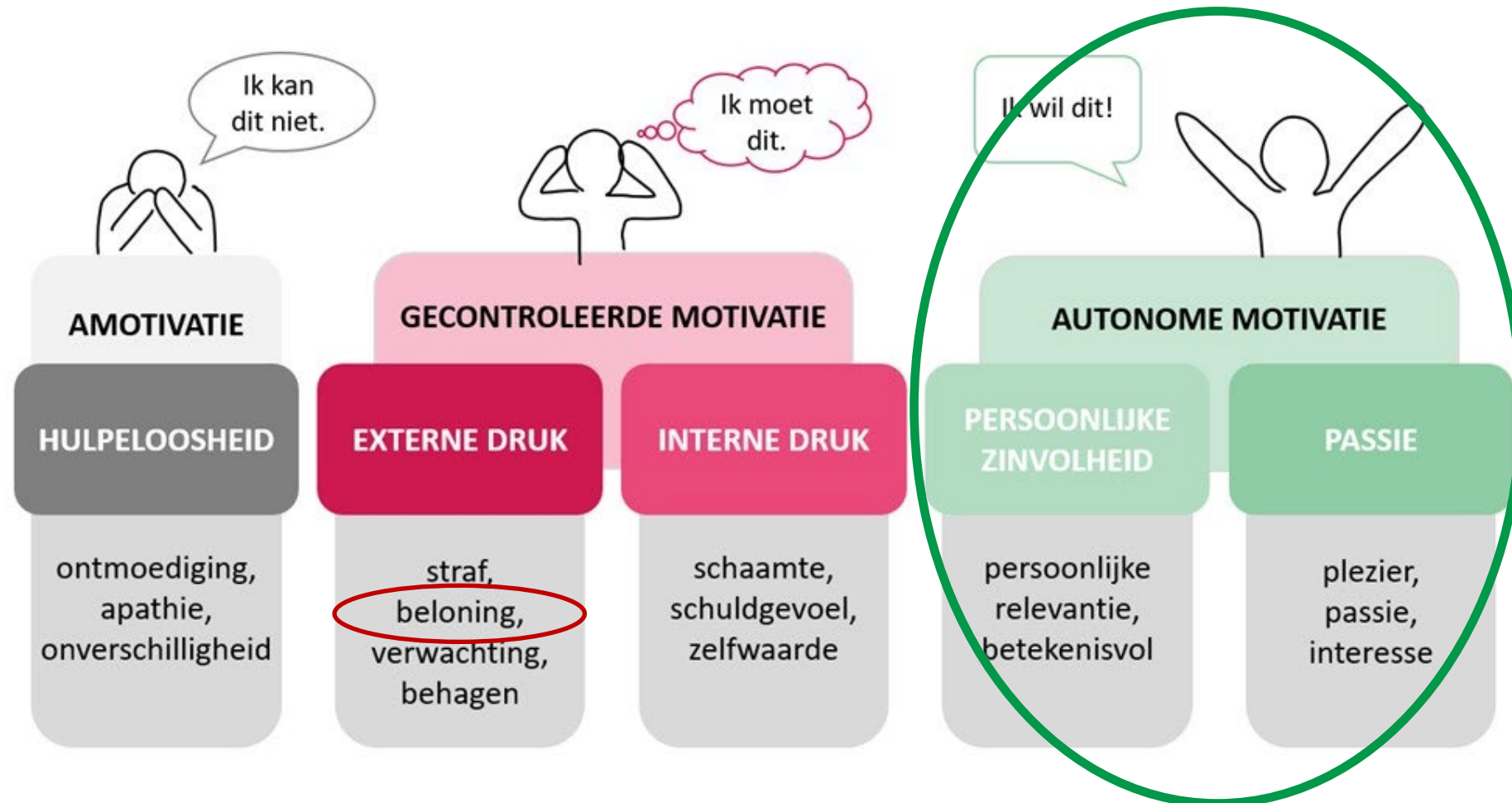
Planmatig opgezet
Afgestemd op leerdoelen
Regelmatige evaluatie vorderingen

Handelingsplan

Zelfdeterminatietheorie

Zelfdeterminatietheorie

Figuur: schematisch overzicht door Hornikx en Dierckx (2021) van de mate waarin je je gedrag determineert. Gebaseerd op de verschillende soorten motivatie volgens de zelfdeterminatietheorie (Deci en Ryan, 2000) en aanvullingen van Sierens en Vansteenkiste (2009, p. 20), Vandenkerckhove, Soenens, Vansteenkiste, Craeynest, Deeren, Depotter, David (2016).

Goed
geschoolde
hulpverlener

Instructie

Gecombineerd model van
✓ expliciete directe instructie
✓ expliciete strategie-instructie
Gebruik van instructieprincipes

Systematische opbouw
Duidelijk gestructureerd
Herhaling ingebouwd

Systematisch

Intensief

Voldoende instructie- en oefentijd
✓ aantal sessies – frequentie – duur
✓ individueel of klein groepje
✓ sessies efficiënt inrichten

Feedback

Voortdurend
Taakgericht

Effectieve instructie

Taak
gericht

Maatwerk

Doel
gericht

Planmatig

Trans
parant

Samen
werken

Goed
geschoolde
hulp
verlener

Motiveren

Instructie

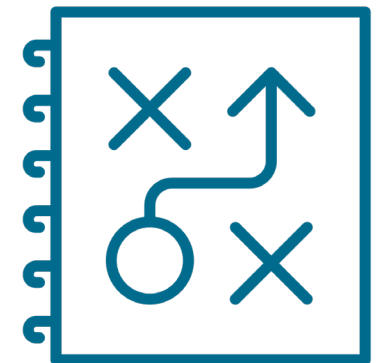
Syste
matisch

Intensief

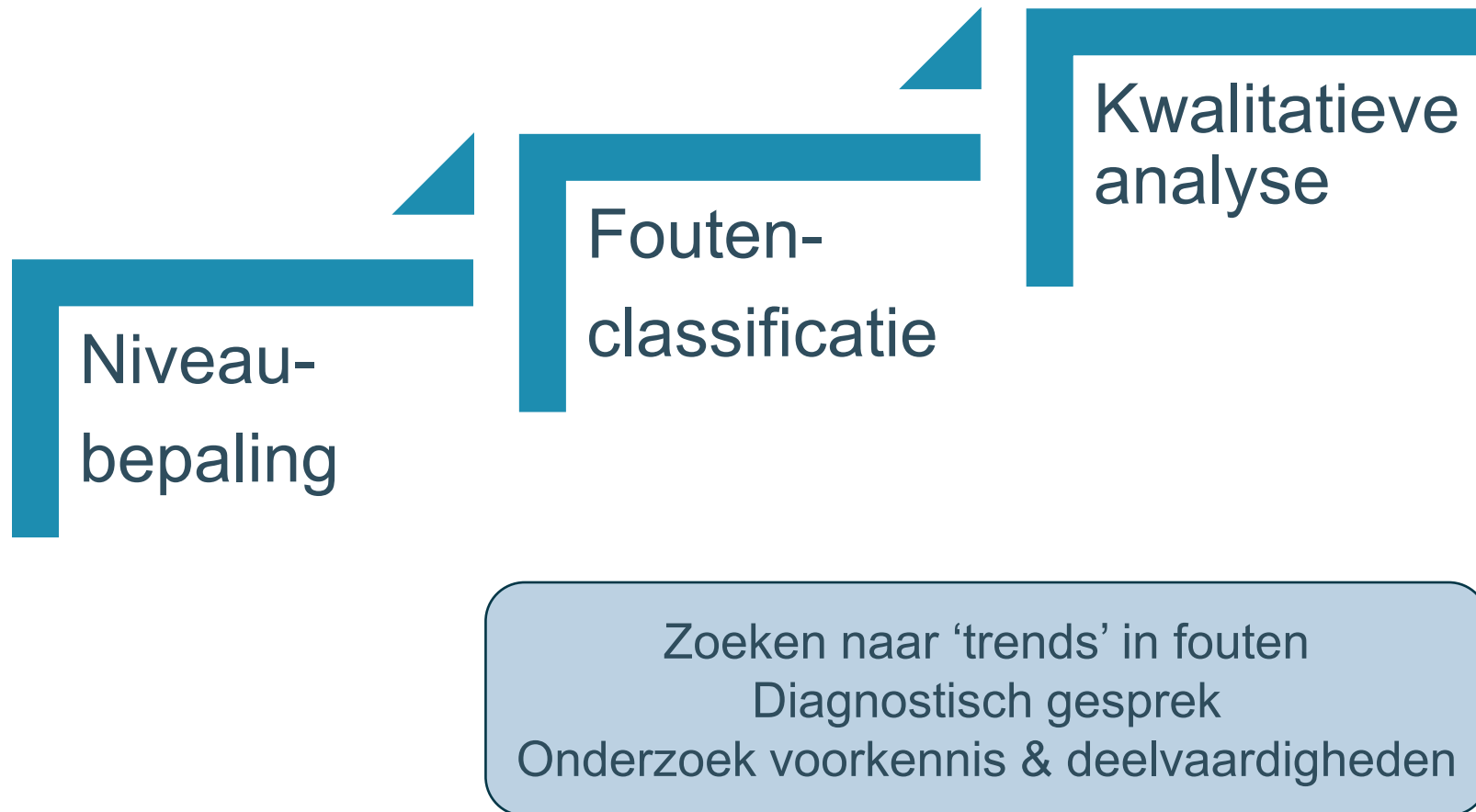
Feedback

Handelingsplan

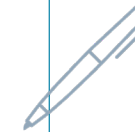
De route naar succes

Alles begint bij goede diagnostiek

plant “plan”

beesten *besten*

$37 + 45 = 72$

Remediëring = maatwerk

Leerproblemen
effectief én efficiënt remediëren
vraagt om een
**grondige voorbereiding & adequate
aanpak**
van de hulpverlener

Maak een goed plan...

Algemeen handelingsplan

Beginsituatie

Doelstellingen

Leerinhouden

(Leermiddelen)

Organisatie

Evaluatie

Plan per sessie

(Beginsituatie)

(Doelstellingen)

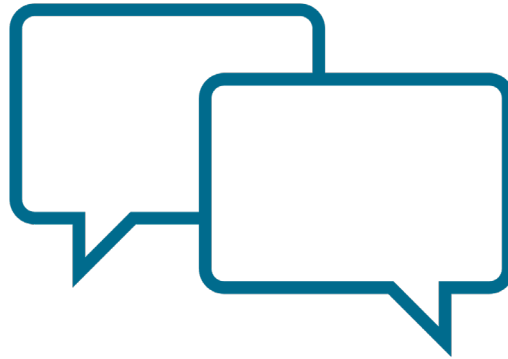
Leerinhouden

Leermiddelen

(Organisatie)

Observatie/evaluatie

... en hou je eraan

Taak
gericht

Maatwerk

Doel
gericht

Planmatig

Trans
parant

Samen
werken

Motiveren

Goed
geschoolde
hulp
verlener

Instructie

Syste
matisch

Intensief

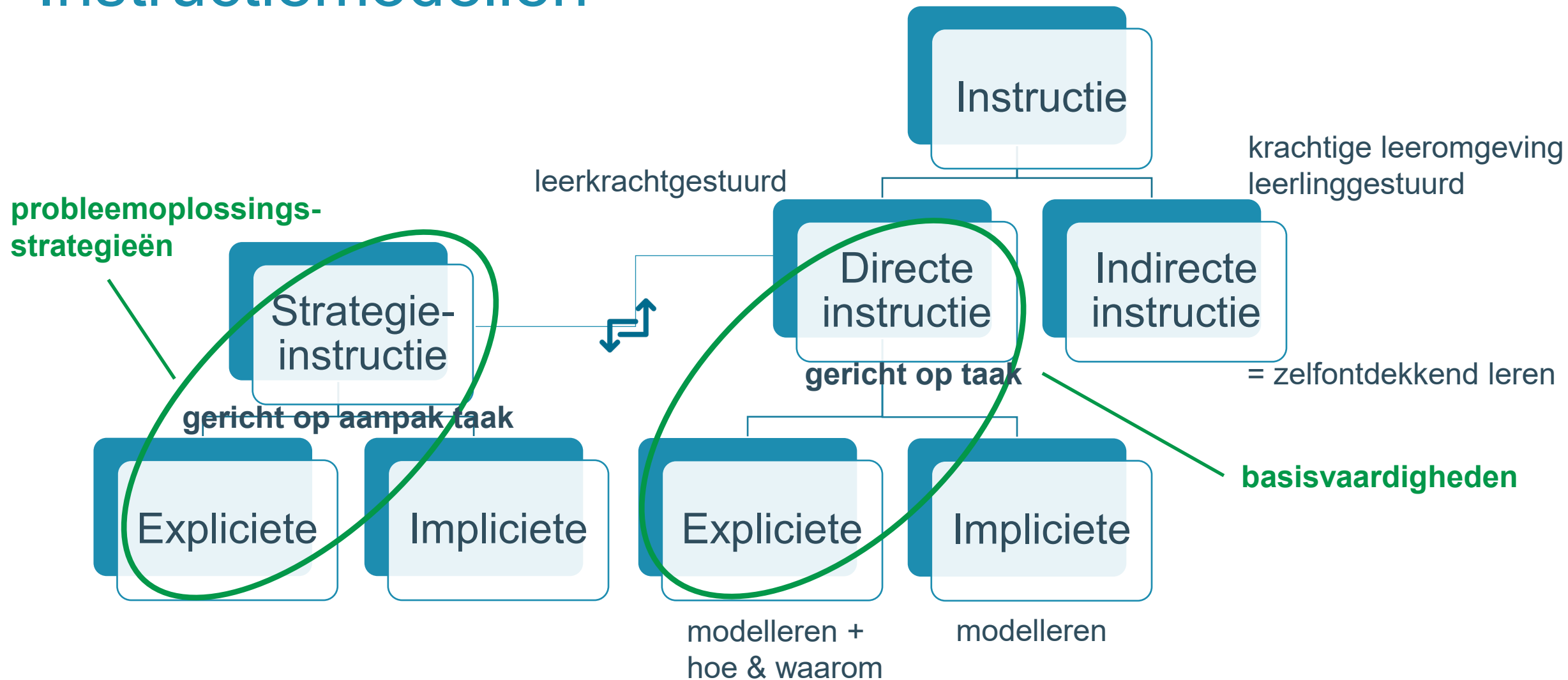
Feedback

Effectieve instructie

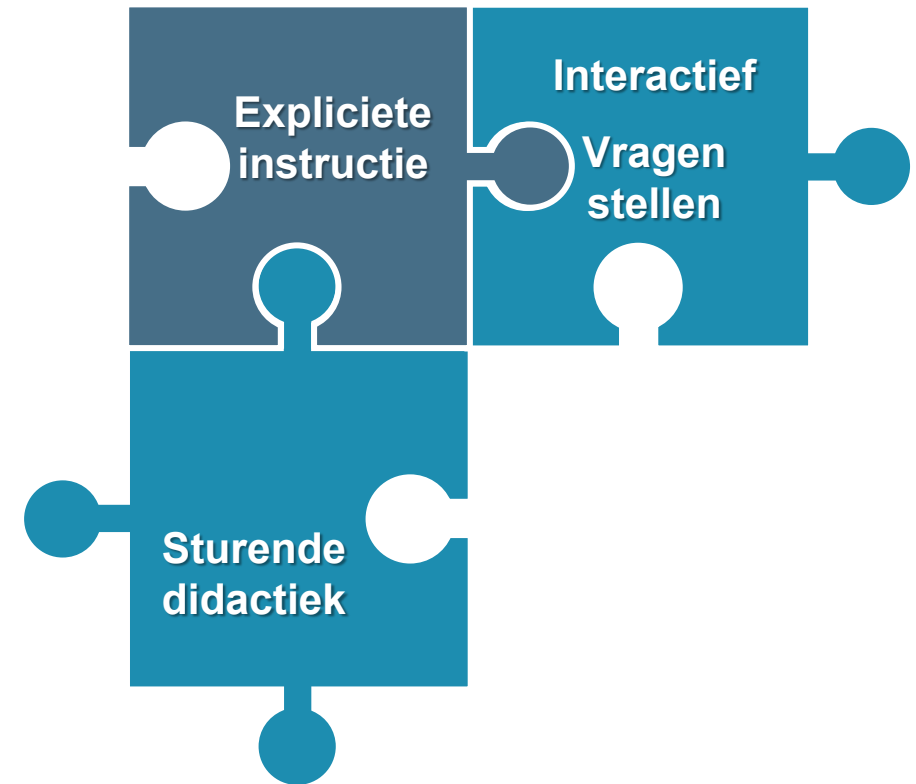
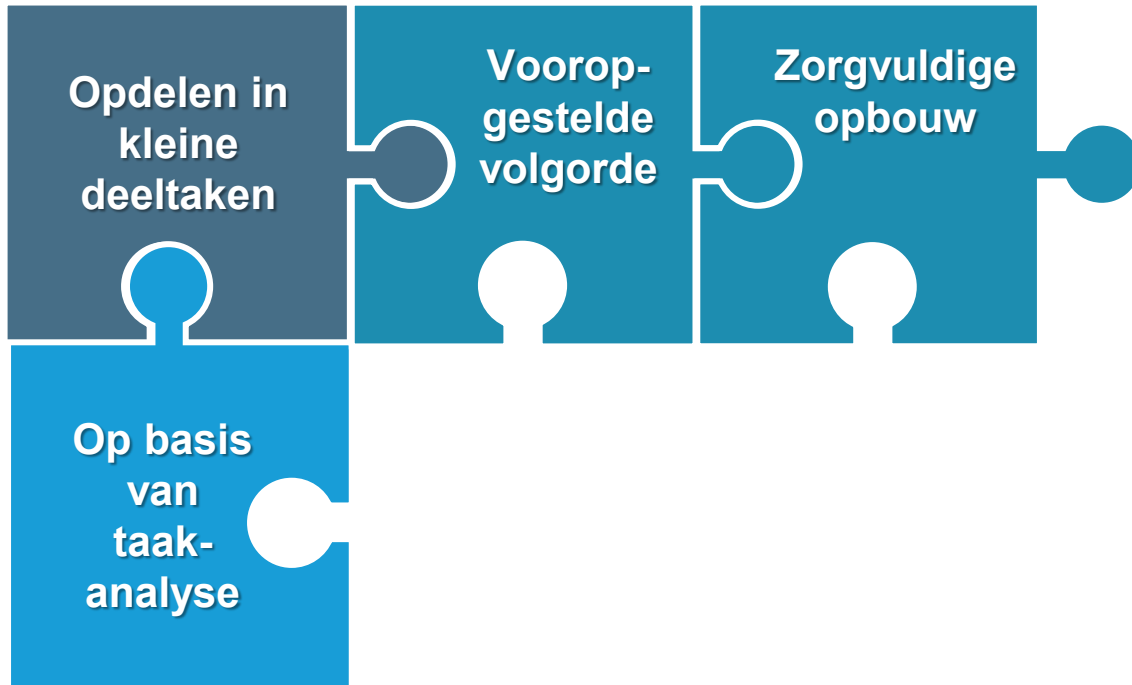
De basis voor succesvol leren

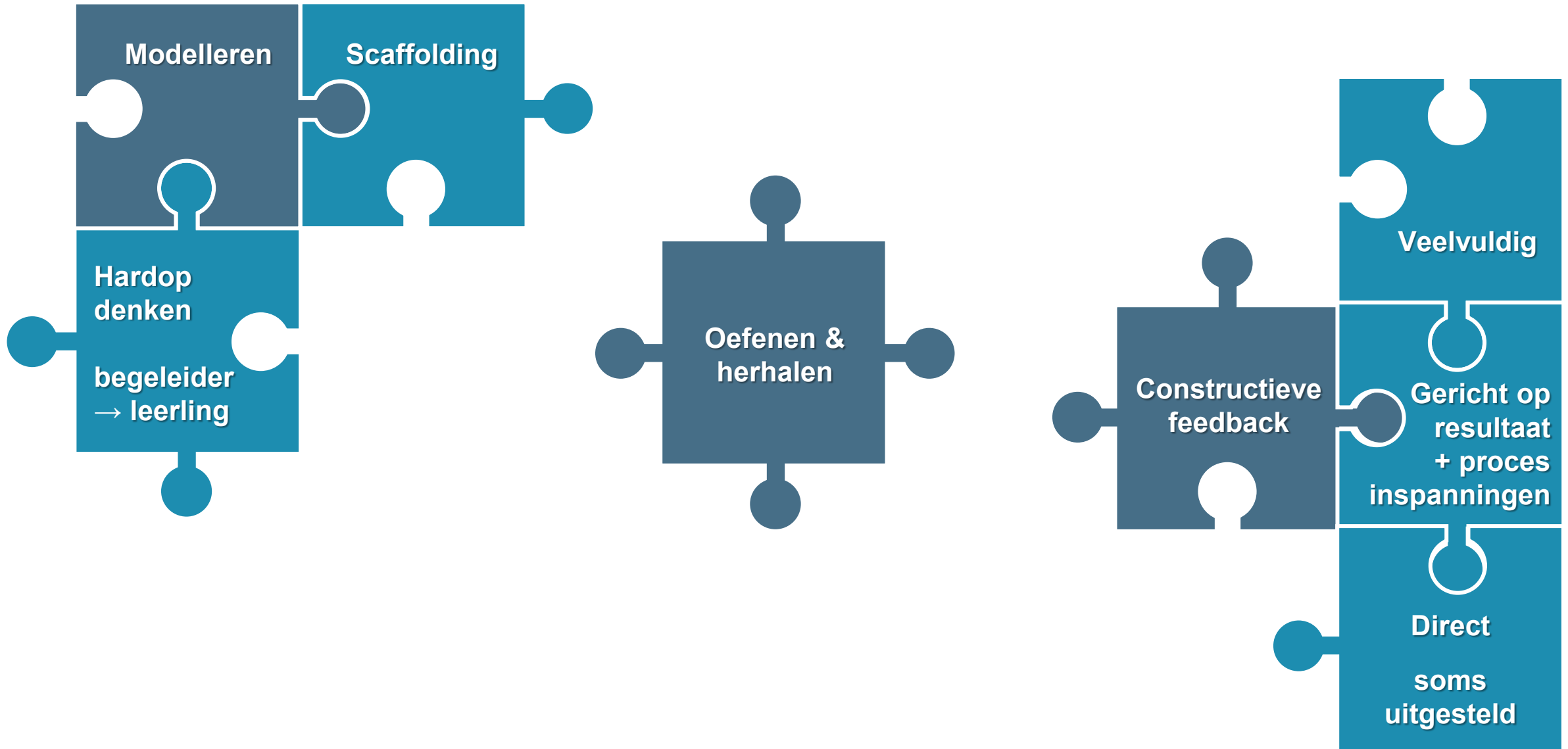

Instructiemodellen

Werkzame componenten

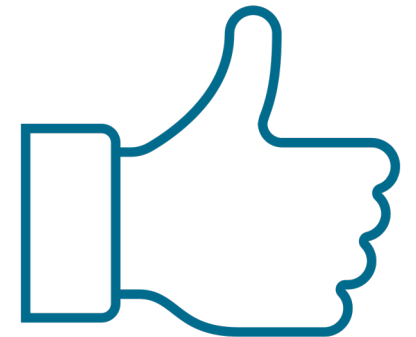
Instructieprincipes

Altijd: Bewust laten worden. Warming-up en voorkennis activeren! 			Feitenkennis (declaratief) of Procedurele kennis Let altijd op metacognitie: gevoelens, inschatten, zelfkennis, ...	
I	Isoleren		Ik kies een afgebakende inhoud/taak/probleem	In dit deel breng je het leerproces op gang. Het leerproces is op gang en de kwaliteit neemt geleidelijk toe via gerichte feedback.
1	Oriënteren		Ik richt de aandacht op belangrijke kenmerken	
2	Voor-/nadoen		Ik stimuleer zelfsturing (hardop voor- en nadoen)	
3	Herhalen/oefenen		Ik laat/begeleid oefenen: foutloos en frequent	
4	Reduceren		Ik kijk of een reductie in stappen mogelijk is	
5	Leren herkennen		Ik leer het geleerde herkennen in andere taken	
6	Leren controleren		Ik leer met mijn feedback zelfcontrole aan	Feedback speelt op elk moment en in elke stap een rol.
7	Versnellen		Indien nodig: ik versnel het oproepen/uitvoeren	
II	Integreren		Ik koppel het geleerde aan wat al bekend is	De kennis breidt zich uit naar andere taken en contexten.
III	Generaliseren		Ik laat het toepassen in nieuwe taken/contexten	
IV	Consolideren		Ik stimuleer om het altijd en overal te gebruiken	

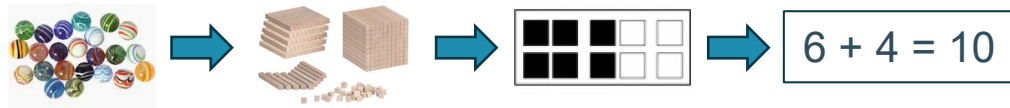
Vuistregels effectieve leerhulp

Wat werkt (en wat laat je beter)

1. Vertrekken vanuit begrip en inzicht

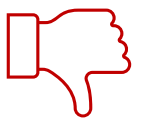
- CSA principe

- Generieke werkwijzen aanleren
 - vb. onderliggend probleemtype zoeken
 - vb. opsplitsen in deelproblemen
 - vb. visueel voorstellen
- Spellingprincipes Nederlandse taal
 - Training morfologisch bewustzijn
 - morfemen herkennen
 - + relatie spelling

- Feitenkennis drillen zonder inzicht
 - vb. tafels
- Technieken aanleren zonder inzicht
 - vb. getalnotatie
 - vb. 'sokjes en wipjes'
- **Beperk** 'handig rekenen'
 - vb. $28+35 = 30+35-2$
- **Vermijd** ezelsbruggetjes & trucs
 - vb. uitkomsten tafel van 9
 - vb. 'professor' met 1 frak en 2 schoenen

2. Aanleren en versterken van juiste koppelingen

Veelvuldige blootstelling aan juiste koppelingen – **simultane aanbieding**

- SIP: volledige oefening op achterkant

- kijk- en luistermethode
- kenmerken letters/cijfers bespreken
- alfabetboeken, letterfilmpjes
- letter, woord, rekenfeit, ... **voorzeggen**
- herhaald lezen (teksten) & schrijven
- **actief** spellen = schrijven
 - **hele woord** schrijven

Irrelevante info bij koppeling

- ezelsbruggetjes letters: staakwoord, sleutelzin, gelijkend voorwerp
vb. b van buik

Blootstelling aan foutieve koppelingen

- laten raden; dan fout verbeteren
- fout verbeteren
- fouten vet aanzetten

Meer passieve vorm van inoefening

- alleen herkennen juiste spelling
vb. prent verbinden met woord
- spellen met blokjes, typen
- invuloefeningen, vb. op ei/ij

3. Training deelvaardigheden integreren in lezen - spellen - rekenen

- Oefeningen klankstructuur taal laten samengaan met lezen & spellen
 - letteroefeningen toevoegen
 - oefenen op andere niveaus: woord, zin, tekst
- 'Rekenvoorwaarden' combineren met
 - tellen
 - vergelijken van hoeveelheden
 - verwoorden van ervaringen (rekentaal)

- Louter fonologische vaardigheden trainen
 - vb. auditieve analyse & synthese
- Voorbereidende rekenvaardigheden op zich trainen
 - vb. seriëren, classificeren

4. Eerst accuratesse, dan pas versnellen

- Herhaling
- Flitsen: presentatieduur beperken
 - vb. kaartjes, 'serious games'
- Lezen: begeleid hardop
 - vb. koorlezen
- **Stillezen** = leeskilometers maken
- Blijvende aandacht voor accuratesse

- Racelezen
- Actief aansporen om sneller te lezen
- Tijd opmeten

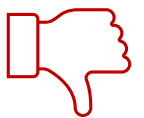

5. Functionele visuele voorstellingen gebruiken

- Tekening die voorkennis over verhaal activeert
- Spellingalgoritmes
 - vb. open/gesloten lettergreep
- Voorstelling die wiskundige relatie ondersteunt (→ inzicht!)
 - vb. vermenigvuldigen als herhaald optellen: op getallenlijn
- Stappenplannen
 - vb. voor oplossen vraagstukken

- Niet-functionele voorstellingen
 - Werkblaadjes 'opleuken'
 - Illustraties bij rekenoefeningen:
nadelig effect op zwakke rekenaars

Aanraders

